

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 12-02-2013

ŠIAME NUMERYJE:

Kun. A. Saulaičio apsilankymas
Clevelande. – 5 psl.

Marijampolėje iškilo paminklas
K. Donelaičiui. – 6 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Vilniuje pasibaigė Rytų partnerystės viršūnių susitikimas

Pasirašyti strateginiai susitarimai su Gruzija ir Moldova

Vilniaus viršūnių susitikime nepasisekė privilioti Ukrainos į Europos Sąjungos įtakos sferą.

Roberto Dačkaus(ELTA) nuotr.

Vilniaus viršūnių susitikime, lapkričio 27–29 d. dalyvaujant Europos Sąjungos (ES) šalių Prezidentams, 28 ES valstybių narių bei 6 Rytų partnerystės šalių vadovams ir ministrams, buvo pasirašyti svarbūs ES bendradarbiavimo susitarimai su Rytų partnerėmis.

Glaudus šešių šalių – Armėnijos, Azerbaidžano, Uk-

rainos, Gruzijos, Moldovos ir Baltarusijos suartėjimas su Europos Sąjunga, parama jų siekiui gyventi pagal europines vertybes ir principus yra vienas svarbiausių Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai prioritetų. Ši pusmetį prie ES vairo stojusi Lietuva dėjo dideles diplomatinės pastangas, kad Rytų partnerystės programoje įvyktų reikšmingas postūmis. – 3 psl.

Kun. Jaunius Kelpšas tapo aštuntuoju Marquette Parko bažnyčios klebonu

VIDA KUPRYTĖ

Š. m. gruodžio 1 d., pirmąjį Advento sekmadienį, Bažnyčiai pradėjus naujus liturginius metus, prasideda ir nauji laikai Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijai Čikagoje. Trejus metus atitarnavęs parapijos administratoriumi, kun. Jaunius Kelpšas buvo įvesdintas klebono pareigoms. Iškilmingose šv. Mišiose dalyvavo vyskupas Andrew Wypych, kuris pasakė pamokslą ir atliko įvesdinimo priesaiką, per kurią kun. Kelpšas pasižadėjo uoliai eiti klebono pareigas. Mišias kartu su kun. J. Kelpšu aukėjo jo konfratrai – parapijos vikaras kun. Gediminas Keršys, Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos klebonas kun. Robert Coleman ir tos parapijos vikaras kun. Armando Ramirez-Ruiz, o taip pat svečias iš Lietuvos, anksčiau Marquette Parko parapijoje tarnavęs kun. Rimantas Gudelis. Ceremonijas vedė diakonas Vytautas Paškauskas.

Mišiose giedojo parapijos choras, pasipildęs St. Mary of the Sea parapijos choro dainininkais. Gie-

Naujas Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos kelbonas kun. Jaunius Kelpšas su vysk. Andrew Wypych.
Jono Kuprio nuotr.

dojo solistė Giedrė Sokienė, vargonais grojo naujas parapijos chorvedys muz. Paulius Jankauskas.

Parapijiečiai gal nė nepastebės skirtumo tarp administratoriaus ir klebono atliekamų pareigų, bet, pasak parapijos tarybos nario Juozo Polikajčio, kun. J. Kelpšo paskyrimas kle-

bonu yra labai reikšmingas: „Administratorius tik administruoja, jį gali bet kada atšaukti, jis gali pats bet kada pasitraukti. Klebonas išipareigoja ilgesniam laikui. Jau jis yra lygus kitiems klebonams – jis gali reikauti, gali drąsiai atstovauti parapijai”. – 11 psl.

Geriau sąžinė be žinojimo, kaip žinojimas be sąžinės. – Vokiečių priežodis

Brangieji, pradėdami naujus liturginius metus esame vėl kviečiami leistis į tikėjimo kelionę. Kas yra tikėjimas? Tai – kiekvieno iš mūsų atsakas į Dievo troškimą susitikti su žmogumi. Tikėjimo metais popiežius Pranciškus mus ragino naujai atrasti tikėjimo spindesį savo gyvenime. Tikėjimo metų dovana tapo enciklika Lumen Fidei, priminusi mums tikėjimo reikšmę ir jo brendimo sąlygas. Joje popiežius ypač pabrėžė, kad „pirmutinė aplinka, kurioje tikėjimas apšviečia žmonių miestą, yra šeima” (LF 52).

Mes, Lietuvos vyskupai, šios popiežiaus Pranciškaus įžvalgos padrašinti ir norėdami stiprinti šeimos bei gyvybės kultūrą Lietuvoje, paskelbėme šiuos naujus liturginius metus Šeimos metais. Esame drauge su popiežiumi įsitikinę, kad „šeima yra tikėjimo vartai” – natūrali ir tuo pat metu ypatinga aplinka, kurioje žmogui dovanojamas tikėjimas ir kurioje jis bręsta. Dievas yra vyro ir moters santuokinio ryšio autorius. Jo dėka šis ryšys pagrindžiamas ir palaikomas. Popiežius Pranciškus sako, kad tvari vyro ir moters santuoka „gimsta iš jų meilės, kuri yra Dievo meilės ženklas bei artumas, iš pripažinimo bei priėmimo lytinio skirtingumo gėrio, leidžiančio sutuoktiniams susijungti į vieną kūną (plg. Pr 2, 24) ir duoti pradžią naujai gyvybei, kuri yra Kūrėjo gerumo, išminties ir meilės plano apraiška” (LF 52). Tik tikėjimo apšviestas žmogus gali suvokti visą šio slėpinio grožį ir turtingumą. Tikėjimas suteikia santuokiniam meilės ryšiui neapsakomos Dievo meilės patirtį, o vaikų atėjimas į šį pasaulį – bendrystės ir bendradarbiavimo su Kūrėju džiaugsmą. Tikėjimo šviesoje santuoka ir vaikų priėmimas išvystami kaip gyvenimas, pranokstantis paprastą vyro ir moters susitarimą gyventi kar-

Šeima – tikėjimo vartai

2013 m. gruodžio 1 d., pirmasis Advento sekmadienis. Lietuvos vyskupų laiškas, skirtas prasidedantiems Šeimos metams

tu susidėjus ar vaikų pradėjimą tik kaip biologinį vyksmą. Tikėjimas suteikia visiškai naują prasmę santuokinio gyvenimo patirčiai. Todėl, anot popiežiaus Pranciškaus, „pažadėti meilę visam laikui įmanoma tik atradus už kitus planus didesnę planą, kuris mus remtų ir leistų mylimam asmeniui dovanoti visą ateitį. Tikėjimas tada padeda suvokti vaikų pradėjimo visą gelmę ir turtingumą, nes leidžia jame atpažinti Kūrėjo meilę, dovanojančią ir patikinčią mums naujo žmogaus slėpinį” (LF 52). Tik taip suprata santuoka sutuoktiniams ir jų vaikams tampa tikėjimo vartais į gilesnį Dievo bei šeimos misijos pasaulyje pažinimą.

Šeima yra tikėjimo židinio kurstytoja. Štai kodėl ją drąsiai galime vadinti tikėjimo vartais, per kuriuos į susitikimą su Dievu žengia sutuoktiniai ir jų vaikai. Tėvas, motina ar vaiko globėjai yra pirmaisiais asmenimis, perduodančiais vaikučiui tikėjimo slėpinį. Todėl šeima dar vadinama „namų Bažnyčia”, nes, pasak popiežiaus Pauliaus VI, „šeimą, kaip ir Bažnyčią, reikia laikyti vieta, kurioje skelbiama Evangelija ir iš kurios ji sklinda.” (Evangelii Nuntiandi, 71). Šeima yra tikėjimo lopšys naujai kartai, todėl tiek, kiek ji priima tikėjimą ir Evangeliją, tiek ji tampa ir „evangelizuojančia bendruomene” (Familiaris Consortio, 52). Jai tenka ypatingas uždavinys perduoti tikėjimą ne tik savo aplinkoje, bet ir visuomenėje, nes, pasak popiežiaus Pranciškaus, „krikščioniškosios šeimos yra šeimos misinierės” Rūpestis šeima visad buvo Bažnyčios dė-

mesio centre. Nors kai kurios problemos ne naujos, tačiau iššūkių šeimai šiandien taip padaugėjo, jog atėjo metas ginti negimusią gyvybę, šeimą, pagarbą moteriai ir vaikų teises. Pastaruoju metu besikartojantys raginimai peržiūrėti santuokos ir šeimos sąvokų turinį,

arba nustatyti, kada prasideda ir baigiasi žmogaus gyvybė, yra ne kas kita, kaip pavojingas socialinis eksperimentas. Sulyginti vyro ir moters santuoka pagrįstą šeimą su įvairiais kartu gyvenančių asmenų dariniais reikštų pačios santuokos institucijos panaikinimą. Šeimos sandara kyla iš pačios žmogaus prigimties; teisė į šeimą – prigimtinė žmogaus teisė. Valstybinės valdžios galia turi būti ir toliau saistoma ir ribojama žmogaus prigimtinių teisių viršenybės. Šeimos prigimtis nepakliūva į žmonių sukurto teisės reguliuojamą sferą. Atvirkščiai, Vals-tybės valdžia turi tapti šios pagrindinės visuomenės ląstelės saugotoja. Vyro ir moters santuokos institucija rodo didelį žmonijos kultūros išsivystymą jos civilizacijos kelyje. Pagarba ir meilė šeimoje formuoja civilizuotos visuomenės stuburkaulį.

Šiais Šeimos metais ypatingai raginame krikščioniškas šeimas ir visus geros valios žmones pagal savo galimybes ginti šeimos ir gimusių bei negimusių vaikų teises. Ginkime šeimą, nes ji yra žmogaus gerovės, tikėjimo ir jo brandos lopšys. Šv. Pauliaus paraginimas „pabusti iš miego” šiandien gali būti konkrečiai įgyvendinamas drąsiai ginant ir puoselėjant krikščioniškos šeimos kultūrą. Tebūna mūsų veidas giedras, rūpinantis šeimos vertybe: Viešpats rūpinasi, kad savyje turėtume Jo džiaugsmo pilnatvę (plg. Jn 17, 13b)!

Šventoji Mergele Marija, Šeimos Karaliene, melski už mus!

Lietuvos vyskupai

IŠ REDAKCIJOS

Gruodžio 4 d. sukanka 50 metų, kai Vatikano II Susirinkimas priėmė Dekretą dėl visuomenės komunikavimo priemonių „Inter Mirifica”. Iškilais dokumento pusės amžiaus sukakčiai paminėti Kauno arkivyskupijos kurija ir Lietuvos žurnalistų draugija rengia konferenciją „Krikščioniškųjų vertybių sklaida ir žurnalistika”. Šis dokumentas ir dabar teikia gaires krikščioniškajai žiniasklaidai.

Bet kas yra ta krikščioniškoji vertybė? Kaip ją apibrėžti? Kartais kyla pagunda krikščionybę ideologizuoti, padaryti tautos ar grupės ideologine šerdimi. Bet krikščionybė susikūrė kaip mokymas apie prisikėlusį Jėzų ir didžiausia vertybė – pats Kristus. Krikščioniškosios vertybės, kurios gyvenime pasireiškia kaip dorybės, kyla iš jo mokymo ir atsako į jo mokymą bei pašaukimą. Vertybė – atsiliepti į Dievo kvietimą, atpažinti savo pašaukimą šiame gyvenime ir jį įgyvendinti.

Tiek politika, tiek žiniasklaida be krikščioniškųjų vertybių praranda savo žmogiškąjį veidą, ji tampa nepatraukli ir ciniška. Demokratijos, teisingumo, žmogaus orumo vertybės ir žmogaus teisės bei jų gynimas – tebėra žurnalisto pradžiamokslis ir darbo pamatas.

Dekrete svarbi nepraeinanti mintis apie visų žiniasklaidos darbuotojų – žurnalistų, rašytojų, kritikų – pareigą taip derinti savo priedermes, kad pirmiausia jos neprieštarautų bendrajam gėriui. „Valdžios pareiga yra ginti ir saugoti tikrą bei teisėtą informacijos laisvę, ypač spaudos srityje, būtinai reikalingą šiandienės visuomenės pažangai. Būtent in-

Krikščioniškosios vertybės ir žiniasklaida

GEDIMINAS MIKELAITIS

formacijos laisvė įgalina visus veikliai prisidėti prie bendrosios gerovės ir našiau darbuotis visos piliečių visuomenės pažangai”.

2012 m. plačiai nuskambėjo vadinamosios kreidelių bylos, kurias policija buvo iškėlusį keliems jaunuoliams, spalvotomis kreidelėmis ant Nemuno krantinės Kaune rašiusiems baisų žodį „TieSOS”, o ilgiausiai dėl to užrašo teisėsauga persekiojo nepilnametę Eleną. Mažeikiuose už pilietinės vaikštynes 500 litų bauda buvo nubausta penkių vaikų motina, našlė Rima Štefanė. Kaune už pilietinio meno akciją nuteista filosofė, Vytauto Didžiojo universiteto dėstytoja Lina Šulcienė. Pagaliau visai neseniai teismas 500 Lt bauda nubaudė panevėžietę Ritą Jusienę – už tai, kad priešais Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato pastatą surengė ramią 8 žmonių gedulo akciją, kuria išreiškė skausmą ir pasibaisėjimą dėl valdžios aplaidumo, lėmusio išprievartautos 17-metės žūtį, kai ji buvo gyva sudeginta automobilio bagažinėje, nesulaukusi telefonu 112 kvietos pagalbos.

Šios bylos liudija apie nuolatinį piliečių persekiojimą už taikią valdžios kritiką. Sarginiu demokratijos šunimi besivadinančiai didžiajai Lietuvos žiniasklaidai šie reiškiniai nebuvo įdomūs. Reikia pasakyti, kad krikščioniškoji žiniasklaida („Bernardinai.lt”, „Apžvalga”) aprašė ir informavo apie šiuos žmogaus teisių pažeidimus. Ji kaip tik stengėsi,

kaip teigiama Dekrete, „vykdyti teisingumo ir artimo meilės pareigas”.

Demokratija už savo egzistavimą turi būti dėkinga kaip tik krikščionybei. Ji gimė tą dieną, kai žmo-

gus laikinajame savo gyvenime buvo pašauktas įgyvendinti žmogiškosios būtybės orumą pripažįstant individo laisvę, gerbiant kiekvieno teises ir visus mylint broliška meile. Demokratinė valstybė yra nuolatinė kūryba, o žiniasklaida turėtų priminti, kad visada yra ką tobulinti. Totalitarizmas palaiko iliuziją, kad reikia žinoti ne tik visišką, bet ir neatidėliotiną bei galutinę tiesą.

Krikščioniškosios vertybės – Evangelijoje skelbiamos moralinės dorybės, sudaro demokratijos ir visuomeniškumo pagrindą. Lietuva iš esmės fiziškai nyksta dėl to, kad negerbiama pamatinė pilietinės visuomenės institucija – šeima, per mažai rūpinamasi nedarbo, socialinės atskirties problemomis, nepaisoma visuomeninio solidarumo.

Krikščioniškos žiniasklaidos atstovai turėtų užkrėsti savo tikėjimu, kurio nesivaržytų jokiomis aplinkybėmis. Užkrėsti savo ryžtu iš tikėjimo pozicijų kritiškai vertinti pačias įvairiausias gyvenimo sritis ir nepaisyti „korektiškų” nuomonių. Turėtų užkrėsti gyva, veikiančia, žmogų ir pasaulį keičiančia krikščionybe.

Verta prisiminti Martin Luther King pastebėjimą: „Neteisingumas vienur kelia grėsmę teisingumui visur. Mes esame neišvengiamai susiję vieni su kitais, suaugti į vieną likimo audinį. Kas paveikia vieną tiesiogiai, tas netiesiogiai paveikia visus” (1963 m. balandžio 16 d. Birmingham, Alabama).

DRAUGAS
(USPS–161000)
THE LITHUANIAN WORLD–WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629–5532.
Tel.: 773–585–9500. Fax.: 773–585–8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.
Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629–5532

GARBĖS PRENUMERATA **\$250.00**
JAV – metams **\$150.00** • 1/2 metų **\$80.00** • 3 mėn. **\$57.00**
Pirma klasė: kasdien – **\$340.00** • visos savaitės **\$240.00**
Kanadoje (USD): – metams **\$390.00** • 1/2 metų **\$210.00** • 3 mėn. **\$110.00**
Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams **\$615.00** • 1/2 metų **\$315.00**
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams **\$120.00** • 1/2 metų **\$66.00**

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA
JAV – metams **\$95.00** • 1/2 metų **\$70.00** • 3 mėn. **\$48.00**
Kanadoje (USD) – metams **\$150.00** • 1/2 metų **\$120.00** • 3 mėn. **\$75.00**
Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams **\$220.00** • 1/2 metų **\$120.00**
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams **\$70.00**

Mąžindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –
Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas:
redakcija@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Vilniuje pasibaigė Rytų partnerystės viršūnių susitikimas

Ukrainos prezidento Viktoro Janukovyčiaus atsisakymas pasirašyti sutartį sukėlė riaušes Kijeve – sekmadienį dalyvavo per 100,000 demonstrantų.

Atkelta iš 1 psl.

Į dvi dienas trukusį Viršūnių susitikimą Vilniuje atvyko Vokietijos kanclerė Angela Merkel, Prancūzijos prezidentas Francois Hollande, Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas David Cameron.

Taip pat susitikime dalyvavo Latvijos, Lenkijos, Kipro, Rumunijos, Slovakijos prezidentai, Čekijos, Danijos, Estijos, Graikijos, Italijos, Kroatijos, Liuksemburgo, Maltos, Nyderlandų, Portugalijos, Slovėnijos, Švedijos, Vengrijos, Ispanijos ministrai pirmininkai bei šešios Rytų partnerystės šalių atstovai.

Vilniaus viršūnių susitikimas yra trečiasis tokio aukšto lygio susitikimas Rytų partnerystės tema. Pirmasis susitikimas įvyko Prahoje prieš ketverius metus. Dvi dienas vyksiantis aukščiausio lygio susitikimas yra svarbiausias ir didžiausias Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai renginys.

Susitarta su Moldova ir Gruzija, Prisimintas Lietuvos pavyzdys

Vilniaus viršūnių susitikime ES Asociacijos susitarė su Moldova ir Gruzija. Sutartys apima plačius laisvosios prekybos susitarimus. Lietuvos prezidentės Daliaus Grybauskaitės teigimu, tai labai svarbus šių šalių žingsnis siekiant pažangos ir žengiant europinės transformacijos keliu.

Pasistūmėta siekiant ES vizų liberalizavimo su Rytų partnerystės šalimis. Pasirašyta ES ir Azerbaidžano sutartis dėl supaprastinto vizų režimo. Taip pat pasirašyta sutartis su Gruzija dėl dalyvavimo ES tarptautinėse misijose.

„Vilniuje įvyko realus Rytų partnerystės postūmis. Su Moldova ir Gruzija jau parafavome asociacijos sutartis. Tačiau dar laukia ilgas kelias į Europą. Todėl reikalingas visų politinių jėgų susitelkimas, tvirta valia bei ryžtas įgyvendinti prisiimtus įsipareigojimus, atremti išorinį spaudimą ir bandymus sužlugdyti integracinius procesus,“ – Prezidentūros išplatintame pranešime cituojama Prezidentė.

Prisimindama Lietuvos patirtį Prezidentė pabrėžė, kad narystės ES siekį rėmė visos šalies politinės partijos – buvo pasirašytas nacionalinis susitarimas, kuriuo tiek valdančioji koalicija, tiek opozicija įsipareigojo laikytis europinio kurso. „Buvo sutelkti visi šalies pajėgumai ir per sąlyginai trumpą laikotarpį Lietuva padarė didžiulę pažangą ir sėkmingai įstojo į ES“, – pažymima pranešime.

D.Grybauskaitės teigimu, europinės transformacijos kelias yra sudėtingas, tačiau tai kelias į sėkmę, kuris užtikrins demokratinę valstybių raidą, geresnį ir saugesnį gyvenimą žmonėms.

Prezidentė taip pat pabrėžė, jog Europos Sąjunga niekada neišsižadės demokratijos principų ir vertybių, todėl su ja suartėti siekiančios šalys turi dėti visas pastangas, jog būtų gerbiamos žmogaus teisės ir laisvės, realiai užtikrinta įstatymo viršenybė, sąžiningi ir nešališki teismai.

Rytų partnerėms mainais už reformas ES siūlo 500 mln. gyventojų rin-

Neramumai Kijevo mieste.

EPA ELTA nuotr.

ka

Pagal Europos investicijų banko viceprezidentą Wilhelm Molterer, Rytų partnerėms gali atsiverti didžiulė Europos Sąjungos gyventų rinka, jeigu jos įvykdys ekonomines ir politines reformas.

„Pagrindinis ES pasiūlymas toms partnerėms, kurios atitinka reikalavimus, yra visiškas priėjimas prie 500 mln. vartotojų rinkos. Ši artima ekonominė integracija turėtų eiti petys į petį kartu su padidintu politiniu bendradarbiavimu. ES aiškiai siūlo naujas prekybos galimybes, jei būtinos ekonominės, politinės ir teisinės reformos bus įvykdytos“, lapkričio 28 d. Vilniuje Rytų partnerystės verslo forume teigė Molterer.

Jis paragino šalis partneres taip pat puoselėti susitarimus su ES.

Nepasisekė susitarti su Ukraina

ES pareigūnai vylėsi, kad vadina moji Asociacijos sutartis su Ukraina bus pasirašyta per dviejų dienų viršūnių susitikimą Vilniuje.

Tačiau Ukrainos vyriausybė sustabdė derybas, pareiškusi, jog būgtauja, kad pasirašius susitarimą su ES nukentės jos prekybiniai ir ekonominiai santykiai su didžiąja kaimyne Rusija.

Susitarimas su ES, laikomas pirmuoju žingsniu į narystę 28 šalis vienijančioje Bendrijoje, leistų Ukrainai pirmą kartą ištrūkti iš Rusijos orbitos. Tačiau Rusija nori, kad Ukraina prisijungtų prie Maskvos vadovaujamos Muitų sąjungos, kurią prezidentas Vladimiras Putinas laiko alternatyva ES ir kuriai jau priklauso Baltarusija su Kazachstanu.

Europos šalys nusivylė Ukrainos prezidento sprendimu

Pasibaigus viršūnių susitikimui, Lenkijos premjeras Donald Tusk pareiškė, kad Rytų partnerystės viršūnių susitikimas Vilniuje nepateisino mūsų lūkesčių. Pasak jo, gaila, kad Ukraina nepasirašė su ES Asociacijos sutarties.

„Turime konstatuoti, kokiaje situacijoje atsidūrė šis procesas [...] Ant Ukrainos negalima pykti. Mes skeptiškai vertiname prezidento Viktoro Janukovyčiaus komandos veiksmus ir elgesį, bet to negalima taikyti visam suartėjimo procesui ir Ukrainai“, – sakė D. Tuskas per spaudos konferenciją Krokuvoje.

Anot jo, turint omenyje galimą Asociacijos sutarties pasirašymą su Ukraina, „reikės laukti geresnio oro, permainų pačioje Ukrainoje – šiandien, rytoj, ateityje“. D. Tusk pareiškė viltį, kad Ukrainos suartėjimo su ES procesas vėl pasieks „tam tikrą spartą“.

Lenkijos premjero nuomone, svarbus tas faktas, kad Vilniaus viršūnių susitikime dalyvavo visi įtakingiausi Europos politikai.

Europos Vadovų Tarybos pirmininkas Herman Van Rompuy pareiškė, kad Rusijos spaudimas Rytų partnerystės šalims nepriimtinas XXI amžiaus politikoje.

H.van Rompuy tikino, kad ES asociacijos susitarimai su Ukraina, Gruzija ir Moldova būtų naudingi ir pačiai Rusijai, nes padėtų modernizuoti ekonomiką.

„Mes akivaizdžiai davėme suprasti, kad tai nėra nulinės sumos žaidimas. Intensyvesni santykiai su ES nekuriami santykių tarp mūsų Rytų kaimynų ir kitų kaimynų, tokių kaip Rusija, sąskaita“, – sakė jis.

Pasak Rusijos parlamentaro – Rytų partnerystės viršūnių susitikimas Vilniuje buvo nesėkmingas

ES Rytų partnerystės viršūnių susitikimas Vilniuje buvo nesėkmingas, o Asociacijos sutartys su Moldova ir Gruzija – tik menka paguoda. Tai penktadienį žurnalistams pareiškė Rusijos Valstybės Dūmos tarptautinių reikalų komiteto vadovas Aleksejus Puškovas.

„Svarbiausias viršūnių susitikimo įvykis turėjo būti ES ir Ukrainos Asociacijos sutarties pasirašymas, – pažymėjo A.Puškovas. – Tai buvo svarbiausias rezultatyvumo rodiklis, jis lėmė sėkmę arba nesėkmę“. „Kadangi Ukraina liko be sutarties, viršūnių

susitikimas iš esmės žlugo, ir mūsų dėl Ukrainos ES šiame etape pralaimėjo“, - pareiškė Rusijos parlamentarai.

A. Puškovas mano, kad ES lengvai neatsisakys asociacijos su Ukraina tikslo. Ji sieks pakeisti valdžią Kijeve, tikėdamasi, kad „naujas prezidentas žengs tą žingsnį, kurio nežengė Viktoras Janukovyčius“, teigė Dūmos komiteto vadovas.

Ukrainoje demontruojama

Ukrainos vyriausybės sprendimas, apie kurį pirmą kartą buvo paskelbta savaitę prieš ES viršūnių susitikimą, išprovokavo masines demonstracijas Kijeve, kuriose anksti šeštadienį, lapkričio 30 d., prasiveržė smurtas, kai šimtai guminėmis lazdomis ginkluotų milicininkų iš Nepriklausomybės aikštės išvijo maždaug tūkstantį protestuotojų.

Sekmadienį, gruodžio 1 d., jau šimtai tūkstančių ukrainiečių centrinėje Kijevo aikštėje skandavo „Revoliucija!“ ir ragino surengti pirmalaikius rinkimus, kuriais prezidentas Viktoras Janukovyčius būtų nubaustas už atsisakymą pasirašyti istorinę sutartį su Europos Sąjunga (ES).

Minia, kurioje daug ES vėliavų, užėmė simbolinę reikšmę turinčią Nepriklausomybės aikštę ir prie metalinių milicijos užtvarų, kurios saugo prezidento administracijos pastatą netoliese esančioje gatvėje.

Sekmadienio demonstracija buvo surengta nepaisant staigaus visų protestų Nepriklausomybės aikštėje ir aplink ją uždraudimo, kurį šeštadienį vakare paskelbė Kijevo pagrindinis administracinis teismas ir kuris galioja iki sausio 7 dienos.

Tačiau dešimtys milicijos pareigūnų greit davė kelią, kai minia sekmadienį suplūdo į tą rajoną ir nuvertė metalinius barjerus aplink pastatą didžiulę Kalėdų eglę.

AFP reporteriai apskaičiavo, kad sekmadienį susirinko maždaug 100 tūkstančių žmonių, o kai kurie protestų vadai ir Ukrainos žiniasklaida pateikia dar didesnius skaičius.

TELKINIAI

Draugo fondo XX suvažiavimas

NIJOLĖ NAUSĖDIENĖ

2013 m. lapkričio 9 dieną, Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje įvyko jau 20-asis Draugo fondo (DF) suvažiavimas. DF jau veikia ištisus du dešimtmečius ir jo dėka laikosi „Draugas“. Tad fondo įsteigimas buvo teisingas sprendimas.

Suvažiavimas prasidėjo 10 val. ryto. Jį atidarė DF Tarybos pirmininkė Marija Remienė. Pirmiausia ji pakvietė kunigą Antaną Gražulį, SJ sukalbėti malda. Atsistojimu ir tylos minute buvo pagerbti amžinybėn išėjusieji Draugo fondo nariai. Šia intencija buvo sukalbėta malda „Amžiną atilsį“.

Pirmininkė paskelbė sekretoriato, nominacijų ir balsavimo komisijas. Sekretoriauti buvo pakviesta Nijolė Nausėdienė, registracijos komisiją sudarė Antanas Valavičius ir Viktoras Jautokas, pirmininkauti šiam suvažiavimui buvo pakviestas Vacys Šaulys.

Šiam suvažiavimui pirmininkaujantis V. Šaulys pirmiausia žodį suteikė „Draugo“ vyr. redaktorei Ramunei Lapas. Ramunės 7 darbo mėnesių „Drauge“ apžvalga, pavadinta „Kokiais keliais einame?“, buvo objektyvi, logiška ir prasminga.

Tą laikotarpį – tuos 7 mėnesius nuo balandžio, kai ji pradėjo dirbti „Draugo“ vyr. redaktore, Ramunė įvardijo kaip pereinamųjų laikotarpių virtinę.

„Pirmas toks laikotarpis, – sakė redaktorė, – mano pačios išiliejimas į jau susiklosčiusią darbo aplinką ir grupę. Reikėjo pajusti darbo ritmą, darbų pasiskirstymą, tarpusavio santykius, prisitaikyti, daug ko išmokti, tuo pačiu bandant įnešti kažką savą.

...Antras pereinamasis laikotarpis iš tikrųjų yra nuolatinis, neturintis pabaigos, nors iš pradžių jis galbūt pats intensyviausias. Tai tos mintys ir planai, su kuriais atėjau į „Draugą“ ir kuriuos norisi po truputį įgyvendinti.

...Stengiamės, kad „Draugas“ labai neatsiliktu nuo įvykių, kad atgarsis apie juos, renginių aprašymai pasirodytų kaip galima greičiau – o ne „pagulėję“ ant stalo du ar tris mėnesius. Norėtusi, kad „Draugas“ labiau aprėptų visų lietuviškų telkinių gyvenimą – ne tik Čikagos ar New Yorko. O galvojant apie dar vieną žingsnį į priekį – kad pasiektų lietuvių kituose kontinentuose – Australijoje, Pietų Amerikoje, Afrikoje (juk ne veltui laikraštis prisistato kaip ‘world wide!’).

Trečias perėjimas – pats plačiausias ir labiausiai nukreiptas į ateitį. Turiu galvoje laikraščio vietą mūsų greitai modernėjančiame pasaulyje. ...Reikia tiesti naujus tiltus ir, manau, ne amžius, ne karta, o išeiviškas gyvenimas turėtų būti bendras variklis, dėl ko ‘Draugas’ būtų skaitomas tiek Amerikoje, tiek Lietuvoje, tiek Australijoje. Tai reiškia ir turinio pokyčius, ir formas, ir, pagaliau, marketingą – visa tai reikia turėti savo galvoje, pagal galimybes darant žingsnelius ta kryptimi.”

Praeitų metų suvažiavimo protokolą perskaitė sekretorė N. Nausėdienė. Jis, su mažais pataisymais, buvo visų priimtas.

Suvažiavimo pirm. V. Šaulys žodį suteikė „Draugo“ direktorių tarybos pirmininkui Vytui Stanevičiui.

V. Stanevičius pranešė apie naują „Draugo“ žingsnį – t. y., kad jau lapkritį pradedamas leisti „Draugo“ priedas anglų kalba. Jis skiriamas tiems skaitytojams, kuriems sunkiau skaityti lietuviškai, arba tiems, kurie visai nemoka lietuvių kalbos, bet domisi lietuvišku gyvenimu, lietuviška veikla. Šis laikraštis pavadintas „Draugas News“. Šią vasarą buvo gauta finansinė parama iš dviejų fondų: Lietuvių katalikų religinės šalpos ir Lietuvių Romos katalikų Labdaros sąjungos, tad ir buvo nartata tokia idėja įgyvendinti. Šį laikraštį redaguoja Vida Kuprytė. V. Stanevičius taip pat sakė, kad „Drauge“ sumažėjus darbuotojų skaičiui, tolygiai sumažėjo ir išlaidos. Tačiau atsirado kiti reikalai – reikėjo dengti naują stogą. Gera žinia, pastebėjo jis, kad marijonai dar leidžia naudotis jų patalpomis ir apskritai santykiai su jais labai pagerėjo.

Iš k.: B. Zalatorienė, A. Norvilas, R. Jautokienė, V. Šaulys, R. Lapas, A. Idzelis, N. Nausėdienė ir M. Remienė.

DF Kontrolės komisijos narės (iš k.): I. Laucienė, S. Užupienė, V. Sakevičiūtė ir iždininkas L. von. Braun.

Toliau žodis buvo suteiktas DF Tarybos pirmininkei Marijai Remienei.

M. Remienė savo žodyje sakė, kad nors ir mažėja įnašų į Draugo fondą, tačiau džiugina faktas, kad naujos vyr. redaktorės dėka sumažėjo „Draugo“ leidybos išlaidos. Didžiausią išlaidų dalį sudaro honorarai – tiek Lietuvos žurnalistams, tiek vietiniams bendradarbiams. M. Remienė išreiškė padėką bendradarbei Nijolei Nausėdienei, kuri rūpestingai sekretoriauja DF suvažiavimuose, daug metų be atlyginimo veda įdomų puslapį šeimininkėms ir palinkėjo jai nepavargti bei toliau tęsti šį darbą.

Pirmininkė aptarė lėšų telkimo vėjus, kurie yra skelbiami kiekvieną rudenį ir pavasarį. Ji sakė, kad šiuo metu dar vyksta rudeninis vėjus. Apgailėstavo, kad palyginti su ankstesniais, įnašų suma-

žėjo, bet dar yra laiko prie jo prisidėti. M. Remienė pasiūlė dovanoti savo naujai išleistą knygą tam asmeniui, kuris DF paaukos 50 dolerių. Ji taip pat kvietė lietuvių įtraukti „Draugą“ į savo testamentinius palikimus.

DF Tarybos vardu ji išreiškė padėkas nuolatiniam talkininkams – Antanui ir Viktorijai Valavičiams, be kurių pagalbos nebūtų išsiųsti laiškai. Jonui Kupriui, kuris daug darbo atlieka pačiame DF, jau nekalbant apie „Draugo“ leidybą. DF iždininkui Leopoldui von Braun, kuris dirba sąžiningai ir atsakingai, neimdamas jokio užmokesčio. Džiugu, kad turime tokių nuoširdžių talkininkų, kurie visados ištiesia mums ranką – visiems jiems mes dėkojame”, – sakė M. Remienė.

Iždininkas Leopoldas von Braun aptarė dabartinę „Draugo“ finansinę padėtį. Jis sakė, kad iš

Suvažiavimo dalyviai.

J. Kuprio nuotraukos

aukų surinkti pinigai pervedami į banką. Investicijose laikomi pinigai išgyvena tas pačias krizes kaip ir visi – jie tai kyla, tai krenta. „Draugas“ turėjo didelių išlaidų dėl naujo stogo dengimo. Taip pat susidaro nemažos sumos honorarų išmokėjimams ir paštui. Šito, jo žodžiais, neišvengsi. Reikia tikėtis, kad per rudens vajų sulauksime iš aukotojų didesnės paramos ir tada galėsime visi laisviau atsikvėpti.

Kontrolės komisijos pirm. Antanas Paužuolis šios komisijos pranešimą pakvietė perskaityti Vidą Sakevičiūtę. Perskaitytame pranešime buvo sakoma, kad kontrolės komisija, susidedanti iš pirmininkaujančio A. Paužuolio, Sigutės Užupienės ir V. Sakevičiutės, peržiūrėję visas išdininko Leopoldo von Braun vedamas finansines knygas, rado jas tvarkingai vedamas, visos sumos atitinka, ir komisija dėkinga išdininkui už puikų ir atsakingą jo darbą.

Registracijos ir mandatų komisijos pranešimą perskaitė Antanas Valavičius. Jis pasakė, kad suvažiavime dalyvauja 18 asmenų, kurie turi 117 balsų, o iš viso su įgaliojimais turimi 695 balsai.

Po oficialių DF suvažiavimo pranešimų, vyko nauji rinkimai į DF Tarybą ir kontrolės komisiją.

DF Taryboje kadenciją baigė pirmininkė Marija Remienė ir Augustinas Idzelis. Marija Remienė sutiko pasiūlyti kitai kadencijai, visi plovimais priėmė jos apsisprendimą. Buvo siūlomi nauji nariai, ir visų pritarimu buvo priimta Birutė Zalatorienė. Sveikiname naują narę!

Kontrolės komisijoje, pasitraukus A. Paužuoliui, nauja nare buvo priimta Ilona Laucienė. Taigi dabar šią komisiją sudarys: Ilona Laucienė, Vida Sakevičiūtė ir Sigutė Užupienė.

Po rinkimų buvo draugiškos diskusijos. Buvo keliami aktualūs klausimai: honorarų išmokėjimai, ar apsimokės naujas „Draugo“ palydovas anglų kalba, ar nevertėtų „Draugui“ surengti koncertą ar kitoki didesnį renginį ir kt.

Suvažiavimo pabaigoje sugiedota „Lietuva brangi“.

Kun. A. Saulaičio, SJ knygos pristatymas Clevelande

Korp. Giedra su kunigu Saulaičiu, SJ. Saulaitis (stovi ketvirtas iš k.), šalia, dešinėje – korp. Giedra pirm. Violeta Žilionytė-Leger, LR garbės konsulė Ingrida Bublienė.

ALGIS RUKŠĖNAS

Kunigas Antanas Saulaitis, SJ per daugelį metų kunigystės ir bendravimo su lietuviais visame pasaulyje yra įgijęs jų gilią pagarbą ir meilę. Giedros korporacijos lapkričio 16–17 d. suruoštas jo vėliausios knygos „Slenkstis“ pristatymas Clevelande liudijo tą pagarbą ir jo darbų įvertinimą.

Šeštadienio vakarą Clevelando ir apylinkių lietuviai „Gintaro“ restorane Lietuvių namuose, neformaliai, jaukiai, prie vaišių, gvildeno dvasinius ir asmeninius klausimus.

Kitą rytą, tėvui Saulaičiui atnašaujant šv. Mišias, Šv. Kazimiero parapijos bažnyčia buvo pilna vyresnių ir jaunesnių maldininkų. Gausus dalyvavimas liudijo mylimo kunigo patrauklumą ir vainikavo jo darbus. Kitų metų pradžioje jis vėl vyks į Lietuvą naujai paskirtoms pareigoms.

Kunigo Saulaičio asmenybėje atsispindi daugelis metų kunigystės – ne tik tarp lietuvių, bet ir tarp kitataučių. „Slenkstis“ – tai pokalbių knyga, kuriuos veda Jūratė Kuodytė, „Mažosios studijos“ radijo programos Lietuvoje bendradarbis.

Tėvas Antanas sako, kad klausimai, kurie iškelti jo raštuose ir bendradarbiavime su kitais, yra „ne iš savęs, bet iš gyvenimo patirčių“. O jo patirtys – gausios.

Klausytojams susirinkus po šv. Mišių, programos vadovė, Violeta Leger, pristatė kunigą Saulaitį. Prieš daugelį metų kunigas Saulaitis dirbo Pietų Amerikoje (1970–1977) ir dar šiandieną palaiko ryšius su Brazilijos lietuviais. Nuo 1977 m. dirbo Čikagos Jaunimo centre, buvo stovyklų kapelionas, vyskupo P. Baltakio sielovados tarybos narys (atsakingas už jaunimo sielovadą). Nuo 1997 iki 2006 m. tarnavo Lietuvoje, Vilniaus Šv. Jono bažnyčioje, Vilniaus akademinėje sielovadoje bei

dėstė aukštųjų mokyklų studentams. Kunigas Saulaitis Jėzuitų vienuolijoje buvo provincijolu ir vyresniuolu. Šiuo metu jis yra Palaimintojo J. Matulaičio misijos kapelionas Lemonte, netoli Čikagos.

Kunigas Saulaitis bendradarbiauja spaudoje ir ruošia įvairius leidinius. Jo ilgametė kunigystės patirtis yra išreikšta eilėje jo spausdinių ir knygų.

„Slenkstis“ kelia neeilinius klausimus, kurie slypi mummyse, ir kartais nėra išreikšti. Jūratė Kuodytė, kalbėdamasi su kunigu, iškelia intriguojančių, net ir kontroversiškų klausimų. Tėvo Saulaičio visų atsakymų pagrindas yra: visų pirma, individas/individė yra „žmonės“ su stiprybėmis ir silpnumais. Žmogaus asmenybė vystosi per gyvenimą su įvairiais ramsčiais: tai šeima, tai tauta, tai profesija. Per visą gyvenimą yra iššūkių, o į juos neišvengiamai reikia reaguoti. Tikyba ir viltis gali palengvinti sunkų kelią, nors kelyje yra kliūčių.

Jūratė Kuodytė teikia klausimus, kurie kartais yra sudėtingi ir net prieštaringi iš tikybos perspektyvos. Kunigas Saulaitis realiai į juos atsako.

Ypač sėkmingai knygos „Slenkstis“ pirmas tiražas buvo išparduotas Lietuvoje, tad leidykla spausdino papildomą antrą tiražą. Pritrūko knygų ir šiame pristatyme, bet Giedros korporacijos rengėjos mielai priėmė užsakymus.

Kitais metais kunigas Saulaitis planuoja versti į lietuvių kalbą įvairius religinius klausimus, iškeltus per visą pasaulį, toliau bendradarbiauti su „Mažosios studijos“ radijo programa ir talkininkauti Šv. Jono bažnyčios klebonui.

Kunigas Saulaitis taip pat ruošiasi peržiūrėti įvairių misijų archyvus, suvesti žinias apie misijų darbus kitose kultūrose ir padėti įamžinti tuos misijų pasiekimus specialiai sukurtame muziejuje.

Korp. Giedra pirm. Violeta Žilionytė-Leger, kunigas A. Saulaitis, SJ, bendruomenininkė Milda Lenkauskienė, jos dukra Sigutė Matulaitienė, Jonas Matulaitis.

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti

„DRAUGA“

internete be jokio papildomo mokesčio.

Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai:

administracija@draugas.org

ir gauti

„log in“ bei slaptažodį.

Skaitykite

„Draugą“ greičiau!

Lietuvoje – pirmasis po Nepriklausomybės atgavimo paminklas K. Donelaičiui

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Neseniai Marijampolę papuošė paminklas lietuvių literatūros pradininkui Kristijonui Donelaičiui (1714–1780). Jį sukūrė Marijampolės apskrityje, sodyboje netoli Kalvarijos gyvenantis skulptorius Zigmas Buterlevičius. Sūduvos sostinė tapo pirmuoju miestu Lietuvoje, kuriame po Nepriklausomybės atgavimo tokiu būdu įamžintas garsiojo poemos „Metai“ kūrėjo atminimas.

Idėją pastatyti tokį paminklą iškėlė Marijampolės K. Donelaičio draugija, susikūrusi prieš porą metų. Aktyvūs šios draugijos nariai, svarstydami, kaip pasitikti artėjančią K. Donelaičio 300 metų jubiliejų, nutarė imtis paminklo statybos darbų.

„Dažnai manęs klausia, o kodėl Marijampolė pasirinkta paminklui? O aš atsakau – poeto gimtinė Lazdynėliai, dabar esantys Karaliaučiaus krašto teritorijoje, visai netoli nuo mūsų, Tolminkiemis, kur daug metų K. Donelaitis gyveno, taip pat vos už kelių dešimčių kilometrų. Sūduviečių garbės reikalas buvo įamžinti būrų dainių, juolab kad turėjome tam labai tinkamą vietą – visai šalia garsiosios Rygiškių Jono gimnazijos ir prie evangelikų liuteronų, kurių pastoriumi buvo poetas, bažnyčios“, – aiškino Marijampolės K. Donelaičio draugijos pirmininkė Vida Mickuvienė.

Beveik metus buvo renkamos lėšos paminklui statyti, ir prisidėjo daug žmonių – iš viso buvo 1,694 aukotojai. V. Mickuvienė pasakojo, kad pinigus rinkusio moterys susigraudino, kai pradinių klasių mokinukai atnešdavo delne suspausdę 50 centų ir sakydavo – „K. Donelaičiui“. Vaikams, moksleiviams tai buvo puiki pilietiškumo mokykla.

Aukos siekė nuo keliasdešimt centų iki kelių tūkstančių litų, iš viso iš privačių aukotojų buvo surinkta apie 9,000 litų (apie 3,500 dolerių), prisidėjo ir įvairios įmonės, organizacijos, o paminklas kainavo per 15 tūkstančių litų (5,8 tūkstančio dolerių). Visų aukotojų sąrašas buvo įdėtas į kapsulę ir įmūrytas į paminklo pamatus.

Iškilmės prie liuteronų evangelikų bažnyčios prasidėjo draugijos vėliavos įnešimu bei giesmėmis. Buvo perskaitytas Lietuvos prezidentės Dalios Grybauskaitės sveikinimo laiškas. Jame Prezidentė rašo, kad pastatydami šį paminklą ir įamžindami K. Donelaitį, marijampoliečiai atliko tikrą žygdarbį, kurio reikšmė lietuviškam žodžiui, kalbai – didžiulė.

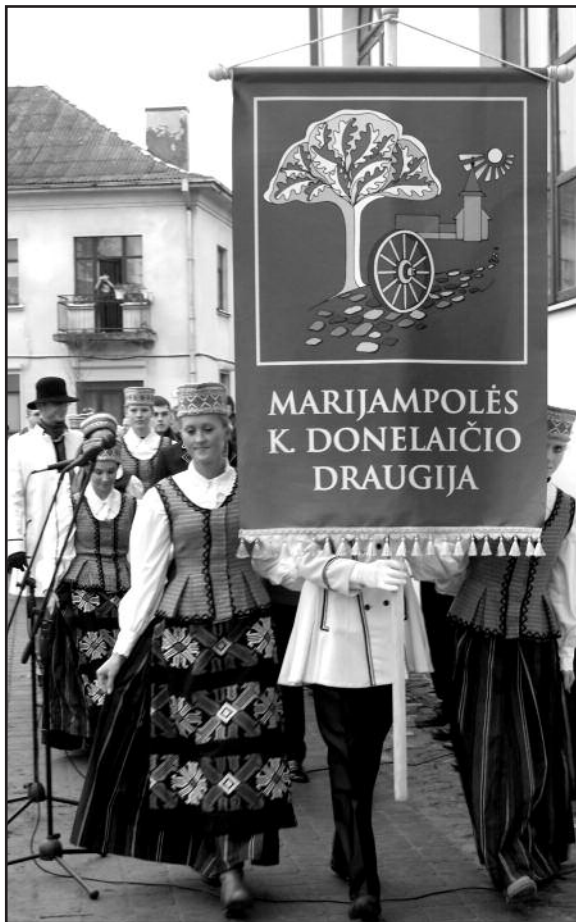
Iškilmėse negalėjo dalyvauti garsus visuomenininkas, žurnalistas, K. Donelaičio gyvenimo ir kūrybos nagrinėtojas Leonas Stepanauskas, gyvenantis Vokietijoje. Jis atsiuntė laišką, kuriame pasidžiaugė paminklo statytojų entuziazmu ir paminėjo, kad tuo pačiu metu, kai buvo atidengiamas paminklas, Vokietijoje, Humbolt universitete Berlyne prasidėjo 114-oji Vokietijos mokslininkų baltistų konferencija, kurioje pagrindinis dėmesys skiriamas artėjančiam K. Donelaičio jubiliejui. L. Stepanauskas pasidžiaugė, kad ta proga išleistas naujas „Metų“ vertimas į vokiečių kalbą.

Susirinkusiuosius sveikino ir Napalys Kitkauskas – Lietuvos K. Donelaičio draugijos pirmininkas, architektas, daugybę metų rūpinęsis K. Donelaičio atminimo įamžinimu, atnaujinęs poeto muziejų Tolminkiemyje.

„Šiandien mums – didelė šventė. Ji pirmoji tokia, bet tų švenčių Lietuvoje daug bus ir ateinančiais metais, kurie yra paskelbti K. Donelaičio metais. Man itin smagu pranešti, kad K. Donelaičio pavarde buvo įtraukta į 2014–2015 m. garsiausių pasaulio žmonių šimtuką. Tai ištis didelė garbė ir poetui, ir Lietuvai, ir mums visiems“, – kalbėjo jis.

Pakalbintas „Draugo“ N. Kitkauskas sakė, kad jam labiausiai džiugu būtent dėl to, jog paminklo statybos šiais nelengvais laikais ėmėsi patys žmonės, o ne valdžios institucijos. Būtent eiliniai gyventojai aukoję pinigus, kiek galėdami, prisidėjo ir mokinukai, ir verslininkai. Toks žmonių valia ir aukomis iškilęs paminklas turi ypatingą vertę ir reikšmę.

Paminklo statytojus sveikino ir Lietuvos generalinis konsulas Karaliaučiuje (Kaliningrade) Vaclavas Stankevičius, ir šios srities Gumbinės (Gusevo) savivaldybės, kurios teritorijoje yra poeto gimtasis Lazdynėlių kaimas, atstovai. Jie pabrėžė be-

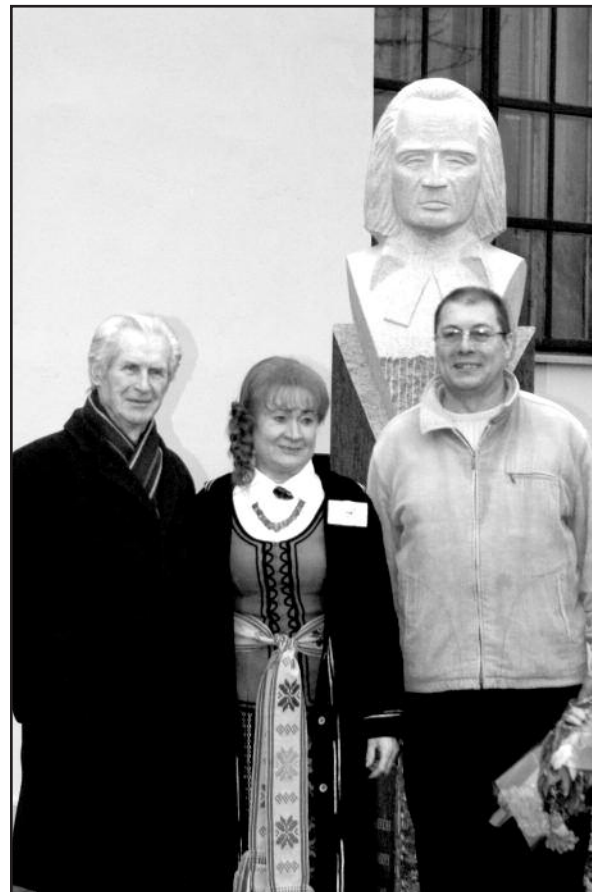

Įnešama Marijampolės K. Donelaičio draugijos vėliava.

sididžiuojantys, kad būtent šioje žemėje gimė K. Donelaitis, sakė, kad puoselėja jo atminimą ir kvietė kuo daugiau lietuvių atvažiuoti į K. Donelaičio vietas.

Kasmet bent porą kartų per metus K. Donelaičio draugijos nariai vyksta į Lazdynėlius ir tvarko jų aplinką. Tokia kelionė buvo surengta ir lapkričio viduryje, kai, pliaupiant rudeniškam lietuvi, poeto gimtinėje buvo pjaunamos senos šakos, žolė, valomi takai. Talkininkai pasidžiaugė, kad ir vietos valdžia stengiasi prižiūrėti šią vietą, surenka šiukšles, prižiūri čia esančio paminklinio akmens vietą.

Naująjį paminklą lietuvių literatūros pradininkui pašventino Lietuvos evangelikų liuteronų

Nuotrauka prisiminimui (iš kairės): N. Kitkauskas, V. Mickuvienė ir Z. Buterlevičius.

vyskupas Mindaugas Sabutis. Aplink paminklą buvo išberta iš K. Donelaičio gimtinės Lazdynėliuose atvežtos žemės.

Prie paminklo skambėjo K. Donelaičio užrašytos giesmės, buvo skaitomos ištraukos iš jo poemos „Metai“. Pasibaigus iškilmėms, nemažas būrys žmonių dar fotografavosi prie naujojo paminklo, džiaugėsi nauju miestą papuošusiu akcentu. O Marijampolės K. Donelaičio draugijos nariai jau planuoja naujus darbus – jie nori atsodinti ažuolyną Lazdynėliuose, kitamet planuoja motociklais keliauti K. Donelaičio vietomis Mažojoje Lietuvoje, rengiasi dalyvauti jubiliejiniuose renginiuose Karaliaučiaus krašte.

Prie paminklo išbarstoma žemė iš K. Donelaičio gimtinės Lazdynėliuose.

A. Vaškevičiaus nuotraukos

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos pilietybė suteikta sportininkei I. Tobias

Prezidentė išimties tvarka suteikė Lietuvos pilietybę sportininkei I. Tobias.
Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

Vilnius (ELTA) – Vadovaudamasi Konstitucija, Pilietybės įstatymu ir atsižvelgdama į Pilietybės reikalų komisijos siūlymą, Prezidentė Dalia Grybauskaitė pasirašė dekretą, kuriuo Jungtinių Amerikos Valstijų pilietei Isabella Tobias išimties tvarka suteikė Lietuvos Respublikos pilietybę.

Prezidentė atsižvelgė į tai, kad ledo šokėjų pora I. Tobias ir Deividas Stagniūnas jau yra iškovoję teisę dalyvauti 2014 metų žiemos olimpinėse žaidynėse, kuriose atstovaus Lietuvos valstybei. Ši sportininkų pora patenka į pajėgiausių Europos žemyno ledo čiuožėjų dešimtuką ir pasaulio penkioliktuką, yra vieninteliai Lietuvos dailiojo čiuožimo atstovai, turintys teisę atstovauti Lietuvai kitų metų vasarį vykšančiose olimpinėse žaidynėse.

Iškovota teisė dalyvauti olimpia-

doje yra aukšto sportinio meistriškumo įrodymas, o dalyvavimas olimpinėse žaidynėse viena iš sportininkų karjeros viršūnių. Būdami vieni pajėgiausių ir geriausių tiek Europos, tiek pasaulio ledo čiuožėjų porų, D. Stagniūnas ir I. Tobias visose tarptautinėse varžybose atstovauja Lietuvai.

Prezidentė atsižvelgė ir į tai, kad sportininkė I. Tobias trejus su puse metų treniruojasi poroje su Lietuvos piliečiu D. Stagniūnu, taip pat mokosi lietuvių kalbos, yra išlaikiusi lietuvių kalbos egzaminą, dalyvauja JAV lietuvių bendruomenės gyvenime.

Prezidentė D. Grybauskaitė Lietuvos Respublikos pilietybę išimties tvarka suteikia pirmą kartą. Nuo 2003 metų Lietuvos Respublikos pilietybė išimties tvarka buvo suteikta dviem žmonėms – menininkui Jonui Mekui ir kunigui Stasiui Žiliui.

Surinkta per 320,000 parašų už referendumą

Vilnius (Tiesos.lt) – Pirmąkart per nepriklausomybės metus piliečiams pavyko surinkti 300,000 parašų, reikalingų referendumui surengti. Jie reikalingi, kad visa tauta galėtų išsakyti savo nuomonę esminiais laisvės ir žemės klausimais. Šiuo referendumu siūloma visiems piliečiams išsakyti savo požiūrį – reikia ar nereikia atkurti LR Konstituciją taip, kad žemę Lietu-

voje galėtų įsigyti tik jos piliečiai – taip buvo numatyta pirmame Konstitucijos variante, priimtame 1992 m. referendume. Dar vienas svarbus klausimas – ar tautos teisė rengti referendumus turėtų būti reali, ar verta sumažinti būtiną referendumui sušaukti piliečių parašų skaičių nuo dabar privalomų 300,000 iki 100,000.

kienės galimą politinį ir teisinį persekiojimą. Kaip teigiama kreipimesi, teisėsauga ir reikšminga dalis šalies politikų, nepaisydami nekaltumo teisės, įsijungė į procesą, turintį politinio susidorojimo požymių – iš Seimo narės buvo atimta teisinė neliečiamybė, dabar organizuojama apkalta. Šio persekiojimo pasekmė – N. Venckienė turėjo pasitraukti iš šalies ir ieškoti politinio prieglobsčio bei teisingo teismo kitoje valstybėje.

Dėl N. Venckienės kreipėsi į Europos Vadovų tarybą

Vilnius (Alkas.lt) – Seimo frakcijos „Drąsos kelias“ (DK) nariai dėl buvusios teisėjos, dabartinės politikės Neringos Venckienės galimo politinio ir teisinio persekiojimo kreipėsi į Europos Vadovų tarybos pirmininką Herman Van Rompuy ir Europos Vadovų tarybos narius. Kreipimosi autoriai viliasi, kad galbūt šis kreipimasis paskatins Europos Vadovų Tarybą suteikti postūmį Europos Sąjungos bei nacionalinėms įstaigoms ištirti N. Venc-

kinės galimą politinį ir teisinį persekiojimą. Kaip teigiama kreipimesi, teisėsauga ir reikšminga dalis šalies politikų, nepaisydami nekaltumo teisės, įsijungė į procesą, turintį politinio susidorojimo požymių – iš Seimo narės buvo atimta teisinė neliečiamybė, dabar organizuojama apkalta. Šio persekiojimo pasekmė – N. Venckienė turėjo pasitraukti iš šalies ir ieškoti politinio prieglobsčio bei teisingo teismo kitoje valstybėje.

Lietuvos žydai kviečia į susitikimą, skirtą pal. J. Matulaičiui

Vilnius (Bernardinai.lt) – Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenė gruodžio 4 d. kviečia į dvylikąjį susitikimą iš ciklo „Likimai“, skirtą Vilniaus vyskupo, didžiojo žydų gelbėtojo, palaimintojo Jurgio Matulaičio įgreso 95-osioms metinėms paminėti. Susitikime dalyvaus: mons. Robertas Šalaševičius, istorikė Genovaitė Gustaitė, Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenės pirmininkė Faina Kukliansky. Lenkų teigimu, vyskupas Jurgis „gynė kiekvieną nuskriaustąjį, bet labiausiai žydus“. Tą patvirtina „Di jidiše štime“

Tūkstančiai žmonių protestavo Kijeve

Demonstracijos Ukrainos sostinėje. Scanpix nuotr.

Kijevs (ELTA) – Ukrainoje vyko protestai dėl vyriausybės sprendimo nepasirašyti Asociacijos sutarties su Europos Sąjunga (ES), opozicijos partijos paragino rengti pirmalaikius rinkimus. Gruodžio 1 d. šimtai tūkstančių protestuotojų nustūmė geležines policijos užtvanas ir nepaisydami teismo draudimo vėl susirinko centrinėje Kijevo aikštėje. Pagal liudininkų parodymus, opozicija užėmė Vyriausybės pastatą, jauni žmonės su kaukėmis traktoriumi bandė šturmuoti Prezidentūrą, buvo mėtomi akmenys, dūminės bombos. Mitinguotojai vėl susirėmė su policija. „Tai ne mitingas, tai revoliucija“, – iš tribūnos pareiškė vienas iš opozicijos vadovų Jurijus Lu-

cenka. Per masinę demonstraciją Kijeve dešimtys tūkstančių ukrainiečių reikalavo Prezidento Viktoro Janukovyčiaus atsistatydinimo. Mitingui vadovavo opozicijos vadovai Vitalijus Klyčko ir Arsenis Jaceniukas. Žmonės nepaisė prieš tai teismo priimto sprendimo nemitinguoti sostinės centre. Opozicijos teigimu, į mitingą susirinko apie 500,000 protestuotojų. Prieš mitingą pranešta, kad dėl šiurkščių policijos veiksmų prieš mitinguotojus atsistatydino Kijevo policijos viršininkas, o generalinė prokuratūra pažadėjo ištirti kiekvieną skundą. Šiuos policijos veiksmus pasmerkė JAV ir ES.

Popiežius priėmė Izraelio premjerą B. Netanyahu

Roma (ELTA) – Popiežius Pranciškus pirmadienį, gruodžio 2 d., Vatikane priėmė Izraelio ministrą pirmininką Benjamin Netanyahu. Pagrindinė privačios audiencijos tema buvo taikos procesas tarp Izraelio ir palestiniečių.

Per 25 minutes trukusį nuoširdų pokalbį Katalikų bažnyčios vadovas ir svečias taip pat aptarė sudėtingą politinę ir socialinę padėtį Artimuosiuose Rytuose.

B. Netanyahu pakvietė popiežių apsilankyti Izraelyje. Galimos viešnagės data kol kas nežinoma. B. Netanyahu padovanojo Pranciškui savo tė-

vo rašytą knygą apie inkviziciją ir menorą, septynšakę žydų žvakidę.

B. Netanyahu taip pat susitiko su Italijos vyriausybės vadovu Enrico Letta.

Paryžiuje mirė disidentė N. Gorbanevskaja

Paryžius (ELTA) – Paryžiuje mirė sovietų laikų disidentė 77-erių Natalija Gorbanevskaja. Ji buvo sulaikyta per protestą 1968 m. Maskvos Raudonoje aikštėje prieš sovietų įsiveržimą į Čekoslovakiją, kai sovietų tankai įvažiavo į Čekoslovakiją slopinti „Prahos pavasario“ sukilimo. Dviejų vaikų motinai buvo diagnozuota šizofrenija ir ji buvo paguldyta į psichiatrinę ligoninę iki 1972 m. Vėliau N. Gorba-

nevskaja emigravo į Paryžių ir dirbo žurnaliste. Šių metų pradžioje N. Gorbanevskaja ir kiti aktyvistai Raudonojoje aikštėje dalyvavo demonstracijoje, skirtoje paminėti 45-ąsias sovietų pajėgų įsiveržimo į Čekoslovakiją metines. Poetė ir vertėja N. Gorbanevskaja buvo viena pagrindžio leidinio „Dabartinių įvykių kronika“, kuris rašė apie žmogaus teisių pažeidimus Sovietų Sąjungoje, įkūrėjų.

Nauja Latvijos vyriausybė šiomet suformuota nebus

Ryga (LETA-ELTA) – Antradienį, gruodžio 3 d., Latvijos vyriausybė svarstys, ar kviešti tarptautinius ekspertus tirti Zuolitūdės tragediją ir jos priežastis.

Šalies politikai taip pat ketina nuspręsti, ar steigti komisiją, kuri įvertintų nelaimės priežastis ir padarinius. Komisijos nariais turėtų tapti kelių ministerijų, taip pat valstybės kanceliarijos atstovai, skaidrumo siekiančios organizacijos „Delna“ ir kitų visuomeninių organizacijų nariai.

Latvijos prezidentas Andris Ber-

zinis antradienis pradės politines konsultacijas su partijomis dėl naujosios vyriausybės formavimo.

Praėjusią savaitę premjeras Valdis Dombrovskis atsistatydino, prisiėmęs atsakomybę už tragediją Zuolitūdeje. Lapkričio 21 d. Rygos Zuolitūdės rajone sugriuvus prekybos centrui „Maxima“ žuvo 54 žmonės. Pagrindinė nelaimės priežastimi laikomas statybinių normų nesilaikymas.

Politikų pranašavimais, naujoji vyriausybė, ko gero, bus suformuota tik kitais metais.

ŠVENTADIENIS

Adventas kalba apie tuštumo galią ir mažumo prasmę

JOANA CHITISTER

Kun. Gediminas Keršys.

J. Kuprio nuotr.

Štai ir vėl Adventas. Ko gero, šis metų laikas yra svarbiausias mūsų gyvenime. Ir vis dėlto Adventas taip ir lieka dvasinio pasirengimo laikotarpiu, kažkodėl menkiausiai vertinamu, mažiausiai suprantamu ir kone visuotinai ignoruojamu.

Viena iš priežasčių yra ta, kad Adventą praktiškai praryja Kalėdos. Tiesa, Adventas yra savotiškas signalas, pranešantis apie artėjančias Kalėdas. Tačiau mes švenčiame ne tas Kalėdas, apie kurias praneša liturginis Advento laikas. Pasaulietinės Kalėdos virto daiktų kaupimu. Tos Kalėdos, apie kurias kalba Adventas, veikiau skatina ištuštinti save, kad būtume pripildyti.

Adventas kalba apie tuštumo, pakankamumo dvasingumą, apie išrengtą sielos pilnatvę. Adventas nurodo į svarbiausius gyvenimo dalykus; komercinės Kalėdos – į nereikalingus daiktus.

Du didieji liturginiai Bažnyčios metų laikotarpiai, Adventas ir Gavėnia, kalba apie visiškai skirtingus dalykus. Adventas nėra „mažoji Gavėnia“. Adventas nėra atgailavimo metas. Adventas ateina ne provokuoti sąžinės, bet uždegti sąmonę.

Talmudas moko, kad kiekvienas žmogus turėtų vilkėti apsiaustą su dviem kišenėmis. Vienoje kišenėje, anot rabino, turėtų būti raštelis su žodžiais: „Aš esu kirminas, ne visai žmogus“. O kitoje kišenėje – būti raštelis su žodžiais: „Visata buvo sukurta man“.

Istorija čia aiški: Gavėnios paskirtis yra priminti mums, kas esame – ir kas nesame. Tuo tarpu Advento paskirtis yra priminti, kas yra Dievas ir kas turėtų būti mes. Adventas byloja apie tuštumo turtus.

Jėzus, „kuriam būti Dievu nebuvęs svarbiausias dalykas“, bet kuris visuose dalykuose yra toks, kaip mes, savo asmeniu pavyzdingai įkūnija tai, ko mums tenka mokytis didžiąją savo gyvenimo dalį: kaip „būti savimi“. Dievybė, ateinanti pas mus kaip kūdikis, yra geriausias pavyzdys, ką reiškia mokytis iš gyvenimo, kai augame ir tampame tuo, kuo turėtume tapti. Dievas, kuris ateina be palydos ir turtų, yra nusizemimo metafora, verčianti mus nepamiršti, kokie maži iš tikrųjų esame šioje visatoje – ir pasiekti tašką, kuriame suprastume, jog to mums ir pakanka.

Adventas kalba apie tuštumo galią ir dvasinę mažumo prasmę.

Kai iš pat pradžių turime nedaug, tada beveik neturime ko prarasti. Tada žinome, kad neturime galvoje visų idėjų ir nežinome visų atsakymų. Tai reiškia, jog nėra dėl ko grumtis ir beveik nėra dėl ko pui kuotis prieš kitus. Mes prisipildome galimybių.

Kai žinome, kas iš tikrųjų esame, tada nieko nedangstome ir nedemonstruojame jokių pretenzijų, kai esame sąžiningi tiek patys sau, tiek kitiems, tada užsidegame laisve būti savimi pačiais. Neturime jokio įvaizdžio, kurio reikėtų laikytis, jokio melo, kuriuo reikėtų pablizginti save šioje blizgučių visuomenėje. Mes prisipildome vientisumo.

Išmokstame apsieiti su pačiais būtiniausiais dalykais ir nekaupiti to, kas mums nepriklauso, praradę gyvenimo mažmožius, tikrai nenukursime, nes juk niekada nuo jų ir nepriklausėme. Mes prisipildome pasitenkinimo.

Pripažinę savo pačių ribas, privalome niekada nebijoti nesėkmių. Tada netektys mūsų nesunaikins, nes juk nepatėpėme savęs vienintelių laimėtojų aliejumi. Mes prisipildome pasitikėjimo.

Galų gale, kai Adventas įsismelkia į mūsų sielą, mes pagaliau suprantame, kad mažumas tai nėra niekas, o tuštuma nėra skurdas. Būti mažam reiškia būti reikalingam kito, priklausyti nuo kito. Mažumas susaisto mus su likusia žmonijos dalimi ir išvaduoja iš arogantiškos izoliacijos, žudančios ir kūną, ir sielą. Būti tuščiam reiškia atverti savo vidų kažkam kitam, išskyrus savąjį „aš“. Mes prisipildome gyvenimo palaimos.

Tada, ištuštinti savojo mažumo suvokimo, galbūt ryšimės susitapinti su tais, kuriems tuštuma, dvasinis skurdas ir gyvenimo nepritekliai nėra savanoriškas dalykas. Tada ir patys galėsime tapti pilnutiniais žmonėmis, kupiniais atjautos ir sąmoningumo.

Adventas, praleistas rimtai apmąstant tuštumo galią ir mažumo prasmę, viską sudėlioja į savo vietas. O užvis labiausiai, mus pačius. Arba, kaip sako pranašas Izaijas: „Ižūlus marusis turės nuleisti akis, žmonių išdidumas bus nužemintas“ (Iz 2, 11).

„Mažoji studija“

DATOS ir SUKAKTYS

Gruodžio pirma savaitė

Gruodžio 2 d.

– 1886 m. gimė **Pranas Dovydaitis** – Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, ministras pirmininkas, teisininkas, filosofijos mokslų daktaras, profesorius, Lietuvos ateitininkų sąjungos vadovas, enciklopedistas, apie 40 periodinių leidinių redaktorius ir leidėjas (mirė 1942 m.).
– 1908 m. gimė **Venancijus Ališas** – poetas, kunigas prelatas (mirė 1975 m.).

Gruodžio 3 d.

– 1910 m. gimė **Vladas Drėma** – dailės istorikas, muziejininkas, tapytojas, grafikas (mirė 1995 m.).
– 1931 m. mirė **Danielius Dolskis** – dainininkas, Lietuvos estrados (šlagerių) pradininkas (gimė 1891 m.).

Gruodžio 4 d.

– 1941 m. Šiauliuose mirė **Stasys Šalkauskis** – vienas žymiausių lietuvių filosofų ir pedagogų, Vytauto Didžiojo universiteto rektorius. Baigė Šiaulių gimnaziją, 1911 m. – teisę Maskvos un-te. 1915–1920 m. studijavo Fribūro universitete, parašė disertaciją apie V. Solovjovo filosofiją ir tapo filosofijos daktaru. Grįžęs į Lietuvą, dėstė Aukštųjų mokyklų kursuose. 1922–1940 m. VDU Teologijos-filosofijos fakultete dėstė filosofiją, 1922 m. profesorius, 1939–1940 m. VDU rektorius. Lietuvos katalikų mokslo akademijos steigimo (1922 m.) iniciatorius, nuo 1933 m. jos akademikas, 1938–1940 m. pirmininkas. 1927–1930 m. ateitininkų federacijos vadovas. Jis galutinai suformavo ateitininkų principus, parašė knygą „Ateitininkų ideologija“. Redagavo žurnalus: „Romuva“, „Židins“. Paskelbė gyvosios dvasios sąjūdį. Savo veikaluose S. Šalkauskis apmąstė lietuvių tautos li-

Stasys Šalkauskis.

kimą bei jos istorinę misiją. Lietuvos istoriją jis suskirstė į tris laikotarpius, kuriuose vyravo Rytų, Vakarų dvasia ir bandymas jas sujungti. Tikėjo, kad toks jungimas yra kelias į savo tautiškumo atradimą, jis į naują lygį pakėlė Lietuvos filosofijos mokslą, sukūrė kultūros filosofiją, pilnutinio ugdymo sistemą. Jo filosofijos terminų žodynas vartojamas ir šiandien. Svarbiausi veikalai: „Kultūros filosofijos metmenys“ (1926), „Bendrosios mokslinio darbo metodikos pradai“ (1926 ir 1933), „Visuomeninis auklėjimas“ (1932), „Lietuvių tauta ir jos ugdymas“ (1933) ir kt. Palaidotas Šiaulių kapinėse. (Gimė Ariogaloje 1886 m.).
– 1997 m. mirė **Vytautas Kazimieras Jonynas** – grafikas, tapytojas, skulptorius, vitražų kūrėjas, vienas iškiliausių XX a. lietuvių menininkų (gimė 1907 m.).

Gruodžio 5 d.

– 1901 m. gimė **Walt Disney** – JAV kino filmų prodiuseris, režisierius, scenarijų rašytojas, įgarsintojas bei animatorius (mirė 1966 m.).

Gruodžio 6 d.

– 1957 m. mirė **Kazimieras Ambrozaitis** – visuomenės veikėjas, filosofijos daktaras (gimė 1892 m.).

Gruodžio 7 d.

– 1960 m. Čikagoje mirė **Paulius Augustinavičius** – lietuvių grafikas.

P. Augius. „Birutė ir Kęstutis“. 1935.

Lankė Telšių gimnaziją. 1935 m. baigė Kauno meno mokyklą. Priklausė dailininkų grupei „Forma“. Nuo 1934 m. dalyvavo dailės parodose. 1935–1938 m. studijavo dailę Paryžiuje. Už M. Valančiaus „Žemaičių vestuvių“ iliustracijas (diplominis darbas, išl. 2000 m. Vilniuje) 1937 m. laimėjo Paryžiaus pasaulinės parodos garbės prizą, 1938 m. Lietuvos taupomųjų kasų premiją. Grįžęs į Lietuvą dėstė Kauno meno mokykloje, nuo 1942 m. Vilniaus dailės akademijoje. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, nuo 1948 m. gyveno JAV. Sukūrė estampų (medžio raižinių „Malda“, „Piemenė“, ciklai „Žemaičių Kalvarijos“, „Žemaičių simfonijos“), iliustravo knygų (Žemaitės „Petras Kurmelis“ S. Nėries „Eglė žalčių karalienė“ ir „Žalčio pasakas“, V. Mačernio „Poezija“). Kūriniais būdinga darni, raiški kompozicija, stilizuotos, ekspresyvios formos, lakoniška, moderni raižysena. (Gimė Gečičiuose, Plungės vlsč., 1909 m.).

Gruodžio 8 d.

– 1980 m. New York mirė **John Winston Lennon** – anglų roko dainininkas, dar žinomas kaip kompozitorius, poetas, politikos aktyvistas, aktorius. 1960 m. kartu su Paul McCartney buvo pagrindiniai „The Beatles“ dainų kūrėjai. Parašė daug itin garsių dainų: „Strawberry Fields Forever“, „In My Life“, „Help“, „All You Need is Love“ kt. Jis visuomet buvo laikomas grupės vadovu. J. Lennon prie pat jo namų nušovė gerbėjas. J. Lennon mirtis paveikė milijonus žmonių visame pasaulyje. 1980 m. gruodžio 14 d. milijonai jo muzikos gerbėjų visame pasaulyje jį pagerbė tylos minute. J. Lennon ir Yoko Ono taip pat yra žinomi kaip visuomenininkai ir aktyvistai, kultūrinių projektų rėmėjai. J. Lennon laikomas vienu įtakingiausių XX a. muzikantų ir dainų kūrėjų. (Gimė Liverpulyje, Anglijoje, 1940 m.).

John Lennon.

Tyrimai rodo, kad lietuvių nelaimėlių noras keltis tolyn į Rusijos rytines gubernijas buvo palyginti didelis. Tačiau nėra duomenų apie kiek nors reikšmingesnius vidinės valstietiškos migracijos poslinkius Sibiro platybių link. Norų ir tikrovėje vykusio judėjimo išsiskyrimas turi savo įrodomas priežastis, prie kurių dar sugrįšime.

Bado grėsmė, neviltis ir pasklidę gandai apie galimybę gauti žemės Sibiro tolybėse kartu su tariaima valdžios parama persikėlimui laimėjo prieš konservatyvų prieraišumą. Pradžioje tie gandai kėlė bangas Suvalkų gubernijoje, bet netruko persikelti į dešinįjį Nemuno krantą. Štai 1868 liepos mėnesį žandarai Kauno gubernatoriui pranešė, kad beveik visose apskrityse valstiečiai aistringai rodė norą persikelti į laisvas Sibiro žemes. Net į patį Kauną šimtais traukė su tokiu pačiu prašymu ¹¹⁷.

Šiandien sunku išsiaiškinti visas valstiečių dramas, kurias suvaidinti teko griūvant seniesiems santykiams ir gyvenimo formoms. Negalima daugiau nei tolimos prielaidos pasakyti apie regioninius lietuvių pasaulėvaizdžio skirtumus, išsiaiškinti, kurio Lietuvos kampo žmonės buvo gilesnėje neviltyje. Juk dar keliolika metų prieš baudžiavos panaikinimą ir išeivijos bangos pakilimą garsusis liaudies kultūros tyrinėtojas Liudvikas Jucevičius rašė apie žemaičius:

Žemaičių kiemionis labiau nei viską myli savo namus, dėl jų jis įmanytų bet kuriuo atveju galvą paguldyti; niekada jis ir neapleidžia jų; šis jo prisirišimas prie gimtosios pastogės yra mažo prekybos paplitimo priežastis; žemaičiui atsiskirti per keliasdešimt mylių nuo namų yra tas pats, kaip išvažiuoti į pasaulio galą, į atšiaurio ledynus, iš kur retas kas besugrįžta. Visų toliausi punktai, kuriuos šios žemės kiemionys žino, yra: Vilnius, Ryga, Tilžė, Klaipėda ar Karaliaučius; ar toliau gyvena kokie žmonės, jis nė žinoti nenori... ¹¹⁸

Tie patys žemaičiai labiau dėjosi prie antirusiškų sukilimų, karštesnius pilietinius jausmus puoselėjo. Tačiau ar Užnemunės, Aukštaitijos ir kitų žemių valstiečių prieraišumo ir judrumo emocinis santykis buvo labai skirtingas, šiandien sunku pasakyti. Minėtų aplinkybių dėka galime tik nuspėti, kad per prievartą ir tremtį Sibire turėjo atsidurti daugiau žemaičių. O savanoriškų laimės ieškoti Rytuose stimulų daugiau būta kitose Lietuvos vietose. Kita vertus, galima neabejoti, kad visiems agrarinės kultūros žmonėms išsikraustyti į kone mitologinius tolius buvo didžiulis iššūkis, išbandymas, dar nepatirtų būdo bruožų reikalaujantis dalykas.

Baudžiavos panaikinimas ir valstiečių reforma Rusijos imperijoje buvo lemtinga sąlyga lietuvių judrumui. Nors reforma numatė buvusiems baudžiauninkams palikti prieš tai jų dirbtą žemę, tačiau tai negarantavo gerovės ir pasiturėjimo. Didžioji dalis dirbamos žemės liko senųjų žemvaldžių rankose, o absoliuti dauguma valstiečių buvo palikti sunkaus vegetavimo likimui, nerandant reikiamų resursų diegti pažangius ūkininkavimo metodus, didinti našumą ir kurti geresnį gyvenimą ant keliolikos hektarų vidutinių sklypų. Ūkių parceliavimo baimė, rusų valdžios politika, apsunkinusi žemės įsi-

KARKLO DIEGAS

lietuvių pasaulio istorija

EGIDIJUS ALEKSANDRAVIČIUS

37

gijimą katalikų tikėjimo žmonėms, stūmė gausių šeimų atžalas nuo žemės link kitokių užsiėmimų. Bet kokia sausra ar nederlių iššaukiančios liūtys masę žmonių darė pažeidžiamais. Nebuvo iš ko rinktis, nes nebuvo kur dėti gausėjančių laisvų darbo rankų.

XIX a. antroje pusėje Lietuvos pramonė nesivystė, o darbo vietų skaičius miesto pramonėje augo keliskart lėčiau negu tų vietų ieškančių lietuvių valstiečių vaikų skaičius. Didelis natūralus žmonių prieaugis nebuvo lydimas pramonės perversmo ir naujų darbo vietų atsiradimo. Čia pravartu paremti teiginį skaičiais: 1867–1909 m. 1,5 karto išaugo etnografinės Lietuvos gyventojų skaičius, nuo 1 963 758 pasiekdamas 2 946 597. Vien kaimo žmonių, nepaisant didelių emigracijos srautų, padidėjo 600 000, o dirbamos žemės ir kitų duomenų mažai teprišidėjo. ¹¹⁹

Žinoma, nereikia užmiršti to migracinio efekto, kuris kilo po žiauriai nuslopinto 1863 metų sukilimo Lenkijoje ir Lietuvoje. Viena vertus, šis lūžis žymėjo senosios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės politinio sluoksnio – bajorijos – viešpatavimo visuomenės gyvenime pabaigos pradžią. Sukilimo aukos, deportacijos, turto konfiskavimas ir visus žemvaldžius užgules kontribucijos svoris žlugdė bajoriją. Rusų valdžios represijos ir vietinių Lietuvos žmonių interesų ignoravimas izoliavo bajoriją nuo kadaise valdomų valstiečių masės, kūrė prielaidas senai imperijos politinio elito svajonei: sukurti iš lietuvių valstiečių lojalių Rusijos piliečių sluoksnį, arba kitaip – lietuviškai kalbančiuosius rusus, kuriems būtų artimesnis rusiškas nuolankumas, o ne senosios Lietuvos pilietinės savgarbos idealas.

Būtų nemaža klaida pasakoti, kad tik bajorus skaudžiai palietė rusų represijos. Nepaisant imperijos valdžios siekių prie antirusiško sukilimo dėjosį ne tik bajorų jaunuoменė, bet ir valstiečiai. Žemaitijoje ne mažiau pusės sukilimo kovotojų buvo valstiečių

vaikai. Ši bruožą XIX a. viduryje su revoliuciniu optimizmu pabrėžė rusų emigrantas Hercenas. Tas faktas su pykčiu buvo regimas ir caro Aleksandro II aplinkoje. Lietuvos valstiečiams savanoriškas ginklo pakėlimas 1863 m. žiemą reiškė ne tik socialinius lūkesčius, bet ir turinčio savigarbos, laisvę mylinčio piliečio iniciacijos aktą. Sukilimo kovose valstietis virto lietuviu, o lingvistinės pa-

protinės bendruomenės narys tapo politinės tautos – net jei ji egzistavo vien vaizduotėje – nariu. Taigi rusų ginklo pergalė Lietuvos pamiškėse ne tik bajorams, bet ir valstiečiams reiškė bausmę, nelaimę, gėdą, tremtį. Lietuviškos spaudos ir švietimo draudimas, katalikybės persekiojimas ir brutali rusifikacija, kuri tęsėsi pusę juodojo šimtmečio – štai kokios buvo politinės pasekmės, kurios negalėjo nepaveikti migracijos procesų. Ir dar: 1861–1863 metais buvo atrakintos baudžiauninkų grandinės – *eik kur nori*, tačiau tuo pačiu metu Rusijos imperijos valdžios rankomis dar stipriau užsiveržė kilpa ant lietuvių tautos kaklo. Šis paradoksalus Lietuvos padėties Rusijos imperijos pakraštyje kitimas stiprėjo vykdant vadinamąsias buržuazines reformas, iš kurių mus liečiančiu klausimu svarbiausia buvo karinė reforma. 1874 m. ji pakeitė iki tol galiojusią rekrūtų sistemą visuotine privaloma, socialiai diferencijuota karine prievole. Kodėl tai ne itin tiko lietuvių kaimo bernams? Ogi todėl, kad į rekrūtus anksčiau būdavo atiduodamas tik vienas kitas, neretai kaimo bendruomenei arba pačiam ponui neįtikęs jaunuolis, o kiti paliekami ramybėje. Jie ilgus XIX a. dešimtmečius gyveno be pavojaus lieti kraują už rusų carą, dėl kurio lietuviams dažniausiai buvo nei šilta, nei šalta. Pridėkime prie to dar ir sunkinančią aplinkybę: įvedus visuotinę privalomąją karo tarnybą Rusija kariavo su Turkija Balkanuose. Tad lietuvių šauktiniams grėsė ne tik sunkūs apmokymai, bet ir kruvini mūšiai, didžiulės aukos. Geriau takelis per žaliąją sieną ir emigracija, nei prievolė guldyti galvą už tautų kalėjimo viršininką.

117. Jučas, Mečišlovas; Mulevičius, Leonas; Tyla, Antanas. *Lietuvos valstiečių judėjimas 1861–1914 metais*. Vilnius, 1975, p. 146.

118. Jucevičius, Liudvikas. *Raštai*. Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1959, p. 444.

119. Merkys, Vytautas. *Razvitije promyšlenosti i formirovanije proletariata Litvy v XIX vijke*. Vilnius, 1969, p. 300.

Bus daugiau.

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

7241 Lemont Rd., Downers Grove, IL 60516

Tel. 630-427-6800

Shop & Save Market
Downers Grove, IL 60516

**10%
Off**

on purchases
**November 28th -
December 10th**
with the coupon present.

DRAUGAS04

We reserve the right to limit quantities & correct printing errors

Discount does not apply to alcoholic beverages.

Prices effective November 28th - December 10th

**Kėdainių
Mayonnaise
450 ml**

**Kėdainių
Sorrels in
brine 480 gr**

\$1.79

**Kėdainių
Cranberry
Jam 540 gr
\$3.49**

**Vaisių sultys
Juices/Nectars 3 ltr**

\$4.99

Korio Buckwheat Honey 1 kg

\$9.99

**Kisielius Gerovė
85gr .69¢**

**Javine Honey
Cookies 250 gr**

\$1.39

**Norvelita Hot and Cold
Smoked Herring**

\$1.99

„We reserve the right to limit quantities & correct printing errors”

PAS MUS IR APYLINK MUS

■ **JAV LB Lemonto apylinkės Socialinių** reikalų skyrius trečiadienį, gruodžio 4 d., 1 val. p. p. kviečia visus į PLC skaityklą, kur matysite jauno lietuvių režisieriaus Kristijono Vildžiūno meninį filmą „Aš esu tu“ apie gabų jauną architektą, kuris meta nuobodų darbą, nemylinčius žmones ir nutaria pasistatyti namelį miške, aukštai medyje ir ten apsigyventi. Meilė laimi ir čia.

■ **Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo** bažnyčioje Brighton Parke (2745 W. 44th St., Chicago, IL), šį sekmadienį, gruodžio 8 d., 10 val. r. švęsime II Advento sekmadienį. Giedos solistė iš Lietuvos Sandra Vaitiekūnienė, jai akompanuos koncertmeisterė Svajonė Geleželienė. Šv. Mišias atnašaus kun. Gediminas Keršys. Po pamaldų parapijos salėje bus kavutė. Šeštadienį, gruodžio 14 d., 11 val. r. kun. Gediminas Keršys bažnyčioje ves rekolekcijas, o sekmadienį, gruodžio 15 d., po 10 val. r. lietuviškų Mišių, parapijos salėje choristai ruošia Kalėdinį su-neštinį pobūvį. Taip pat primename, kad kiekvieną ketvirtadienį, 8 val. r., šv. Mišios yra laikomos lietuvių kalba. Kviečiame visus dalyvauti

■ **Gruodžio 13 d., penktadienį, 7 v. v. Bal-tijos jėzuitų plėtros projekto Taryba** visus kviečia į vakarą „Jėzuitų gimnazijos šian-dien ir rytoj“ Ateitininkų namuose (1380 Castlewood Dr., Lemont IL 60439). Galė-site stebėti vaizdus iš gimnazijų gyvenimo, pabendrauti ir pasivaikinti. Dalyvaus Lie-tuvos ir Latvijos jėzuitų provincijolas Gin-taras Vitkus, SJ. RSVP tel.: 630-243-6234 arba el. paštu: lithjesuit@hotmail.com.

■ **Gruodžio 15 d., sekmadienį, po 11 val. r. šv. Mišių, Akademikų Skautų Sąjū-džio Čikagos Filisterių skyrius** ruošia kalė-dinę sueigą, kuri vyks PLC posėdžių kam-baryje, 14911 E. 127th St., Lemont, IL. Visus ASS narius kviečiame į sueigą. No-rintys dalyvauti skambinkite A. Sakalaitei tel. 630-243-6302 arba rašykite el. paštu: ausreles@comcast.net

■ **Sekmadienį, gruodžio 15 d., 12:30 val p. p. PLC** didžiojoje salėje PLC Moterų renginių komitetas rengia tradicines Kūčių vaišes. Bilietai \$20 suaugusiems, \$10 vaikams (iki 12 m.). Visi maloniai kvie-čiami dalyvauti. Registruotis prašome PLC raštinėje arba telefonu 630-257-8787.

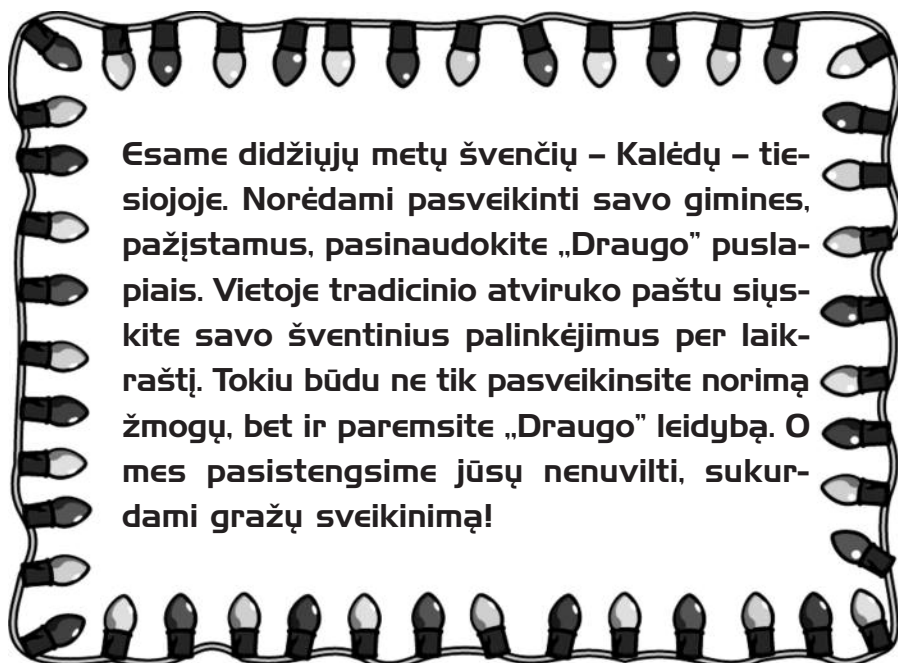
„Lietuvių enciklopedijos“ jubiliejui – virtuali paroda

Juozas Kapočius, profesorius Simas Sužiedėlis (kairėje) ir kunigas Stasys Yla „Lietuvių enciklopedijos“ ir „Encyclopedia Lituanica“ pabaigtuvėse, Bostonas 1978 m. gruodžio 3 d.

Šiemet sukanka 60 metų, kai Jungtinėse Amerikos Valstijose, Bostone, iš-leistas pirmasis „Lietuvių enciklopedijos“ tomas. Tai buvo sėkminga milžiniško darbo pradžia – Antrojo pasaulinio karo ir sovietinės okupacijos sustabdytos pir-mosios lietuviškos enciklopedijos atgaivinimas emigracijoje, realizuotas 37 t. lie-tuviškuoju leidiniu ir šešiais angliškos „Encyclopedia Lituanica“ tomiais. Šios drą-sios idėjos autoriaus – spaustuvininko, leidėjo Juozo Kapočiaus (1907–1996) – privačios iniciatyvos, ryžto, tikėjimo ir ypatingų vadybininko sugebėjimų dėka esame bene vienintelė pasaulio tauta, sugebėjusi emigracijoje išleisti visuotinę enciklopediją.

Sukakties proga Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Li-tuanikos skyrius kviečia aplankyti virtualią parodą: artimiau susipažinti su „Lie-tuvių enciklopedijos“ rengimo istorija, leidėjo J. Kapočiaus asmenybe ir veikla, kurią iliustruoja garso ir vaizdo įrašai, archyviniai dokumentai ir fotografijos. Parodos lankytojams suteikiama unikali galimybė pasižiūrėti 1978 m. J. Kapočiaus užsakymu sukurtą enciklopedijos pabaigtuvių iškilinėms skirtą filmą, kurį paro-dos rengėjams perdavė J. Kapočiaus vaikai Arūnas Pabedinskas. Jo iniciatyva sukurtas internetinis portalas <http://lituapedija.net/>, kuriame šiuo metu jau yra didžioji skaitmeninio „Lietuvių enciklopedijos“ turinio dalis. Parodą galite ap-lankyti adresu : <http://senas.lnb.lt/parodos/9/> Martyno Mažvydo bibliotekos info

Esame didžiųjų metų švenčių – Kalėdų – tie-siojoje. Norėdami pasveikinti savo gimines, pažįstamus, pasinaudokite „Draugo“ pusla-piais. Vietoje tradicinio atviruko paštu siųs-kite savo šventinius palinkėjimus per laik-raštį. Tokiu būdu ne tik pasveikinsite norimą žmogų, bet ir paremsite „Draugo“ leidybą. O mes pasistengsime jūsų nenuvilti, sukur-dami gražų sveikinimą!

Sekmadienį Gruodžio 15 dieną Kūčios

Tuoju po 10:00 val.
lietuviškų šv. Mišių
Apreiškimo bažnyčioje,

prašome atvykti 11 val. į Mt. Carmel
bažnyčios salę adresu:

Havemeyer Str. kampas ir North 8th Str.,
Brooklyn NY 11211
(metoli "L" ir "G" traukinių stotelių: Lorimer Str. ir Metropolitan Ave.)

Programoje:
NY Maironio Mokyklos mokiniai pristato
LIETUVIŠKĄ SKAITYKLĘ su SKAIDRėmis,
deklamuodami lietuvių autorių eilėraščius apie žiemą.
Visų laukia tradiciniai Kūčių valgiai, Kalėdinės giesmės, Kalėdų Senelis.

Įėjimo auka: Suaugusiems \$15.00 (perkant iš anksto) ir \$20.00 prie durų šventės metu,
vaikams nuo 3-16 metų \$5.00, iki 3 metų-nemokamai.

Rengėjai: Niujorko Maironio Lituanistinė Mokykla, Apreiškimo parapija, LSS skautai Niujorke.

Malonėkite bilietus įsigyti iš anksto pas: Raimundą Šližį – Apreiškimo parapijoje po šv. Mišių
ir Nidą Angeliadis – Maironio Mokykloje.
Dėl daugiau informacijos prašome kreiptis e-paštu: vilkau72@gmail.com

www.draugofondas.org

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį.

Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“ laikraščio gyvavimą daugelį metų!

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

Vienas – du – trys..., kuris įdomiausias šių metų rašinys?

Dalyvaukite įdomiausio 2013 m. „Drauge“ paskelbto straipsnio konkurse.

Siūlykite iki **gruodžio 20 d.**

tel.: 773-585-9500 arba

el. paštu: redakcija@draugas.org.